

HOSPODÁRSKY ŽIVOT

HOSPODÁRENIE MESTA

Viacročný programový rozpočet mesta Brezno na roky 2022 – 2024 bol schválený uznesením mestského zastupiteľstva dňa 15.12.2021. Bol zostavený a schválený ako prebytkový, pričom bežný rozpočet bol zostavený a schválený ako prebytkový a kapitálový rozpočet ako schodkový. Rozpočtové hospodárenie najmä vo výdavkovej časti rozpočtu mesta v roku 2022 zasiahla rastúca inflácia, ktorá mala za následok rast cien tovarov a služieb. Ovplynul ho aj zákonný rast platových nárokov zamestnancov územnej samosprávy a najmä prijímané legislatívne úpravy, ktoré zasiahli tak príjmovú ako aj výdavkovú časť rozpočtu. Hospodárenie mesta v roku 2022 dokumentuje nasledovná tabuľka:

	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Čerpanie rozpočtu
Bežný rozpočet			
Bežné príjmy	17 587 741	20 014 220	20 014 224,73
Bežné výdavky	17 258 349	18 516 975	18 359 180,54
Prebytok bežného rozpočtu	329 392	1 497 245	1 655 044,19
Kapitálový rozpočet			
Kapitálové príjmy	13 608 646	5 086 129	5 086 128,62
Kapitálové výdavky	16 951 666	6 426 587	5 102 606,35
Schodok kapitálového rozpočtu	- 3 343 020	- 1 340 458	- 16 477,73
ROZPOČET			
Príjmy	31 196 387	25 100 349	25 100 353,35
Výdavky	34 210 015	24 943 562	23 461 786,89

PREBYTOK ROZPOČTU	- 3 013 628	+ 156 787	+ 1 638 566,46
Finančné operácie			
Príjmové finančné operácie	4 759 620	1 551 365	1 529 165,78
Výdavkové finančné operácie	1 745 992	1 672 573	1 672 570,27
Rozdiel vo finančných operáciách	3 013 628	- 121 208	- 143 404,49

Mesto v roku 2022 hospodáril s prebytkom bežného rozpočtu vo výške 1 655 044,19 € a so schodkom kapitálového rozpočtu vo výške - 16 477,73 €. Celkovo hospodárenie mesta skončilo v roku 2022 s prebytkom rozpočtu vo výške + 1 638 566,46 €.

PRÍJMY

Mesto v roku 2022 plnilo rozpočet príjmov nasledovne:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné príjmy	17 587 741	20 014 220	20 014 224,73
Kapitálové príjmy	13 608 646	5 086 129	5 086 128,62

v porovnaní s uplynulými rokmi:

2021	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné príjmy	15 547 940	18 037 024	18 037 035,10
Kapitálové príjmy	4 981 499	2 329 104	2 329 104,90
2020	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné príjmy	16 839 810	17 452 505	17 452 508,48
Kapitálové príjmy	4 929 941	2 457 442	2 457 440,69
2019	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné príjmy	14 344 418	16 061 895	16 047 184,81
Kapitálové príjmy	3 329 892	1 691 968	1 691 967,97
2018	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné príjmy	12 882 514	16 577 245	16 526 079,83
Kapitálové príjmy	3 471 144	4 601 778	1 558 232,84

Bežné príjmy

Z porovnania je zrejmé, že bol dosiahnutý rast bežných príjmov oproti schválenému rozpočtu ako aj oproti uplynulému obdobiu. Kapitálové príjmy ako po minulé roky nedosiahli rozpočtovanú úroveň. Bežné príjmy zahŕňajú vlastné príjmy (daňové a nedaňové) a cudzie príjmy (granty a transfery); ich plnenie bolo v roku 2022 nasledovné:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Daňové príjmy	10 457 139	11 187 055	11 187 055,06
Nedaňové príjmy	2 189 461	2 921 330	2 921 337,58
Granty a transfery	4 941 141	5 905 835	5 905 832,09

V porovnaní s minulými rokmi došlo k zvýšeniu príjmov tak u daňových príjmov ako aj nedaňových príjmov a grantov a transferov. Najväčší podiel na celkovom objeme daňových príjmov má výnos dane poukazovanej územnej samospráve zo štátu, tzv. podielová daň zo štátneho rozpočtu. Jej vývoj od roku 2016 dokumentuje nasledovná tabuľka:

Rok	Schválený rozpočet	Skutočnosť
2016	6 879 219 €	6 969 997 €
2017	6 400 000 €	6 627 557 €
2018	8 285 360 €	8 775 531 €
2019	7 942 000 €	8 046 822 €
2020	8 307 851 €	7 871 216 €
2021	7 791 391 €	8 150 393 €
2022	8 385 195 €	9 023 177 €

Pri zostavovaní rozpočtu na rok 2022 nebolo možné jednoznačne stanoviť s akou výškou podielovej dane zo štátneho rozpočtu počítať. Ukázalo sa, že trend je pozitívny a mesto dosiahlo vyšší výnos podielovej dane, ako si rozpočtovalo. Iný trend zaznamenávame u vlastných daňových príjmov. Z prehľadu je zrejmý pokles výnosu dane z nehnuteľností a to u všetkých daní. Nižší ako za uplynulé obdobie je aj výnos z poplatku za komunálny odpad. Vývoj plnenia výnosu z miestnych daní a poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad:

	Daň z pozemkov	Daň zo stavieb	Daň z bytov	Poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad
Skutočnosť 2016	162 899 €	633 644 €	68 619 €	489 646 €
Skutočnosť 2017	165 666 €	625 520 €	71 326 €	516 828 €
Skutočnosť 2018	166 647 €	600 951 €	75 302 €	495 735 €
Skutočnosť 2019	147 385 €	622 098 €	73 654 €	486 422 €
Skutočnosť 2020	243 693 €	1 075 645 €	115 189 €	577 619 €
Skutočnosť 2021	254 280 €	1 190 423 €	117 452 €	594 338 €
Skutočnosť 2022	192 511 €	1 130 576 €	114 667 €	576 423 €

V roku 2022 bolo zdanených celkom 32 686 objektov, viac ako v roku 2021 - 31 262 objektov a tiež v roku 2020 - 30 550 objektov). Rástol aj počet daňových subjektov, v roku 2022 - 8 853, v roku 2021 - 8 749 a v roku 2020 - 8 664 daňových subjektov. V roku 2022 však výnos dane z nehnuteľností klesol, najviac u dane z pozemkov, tiež u dane zo stavieb a tiež u dane z bytov. Nedoplatky na dani z nehnuteľností k 31. 12. 2022 predstavujú čiastku 311 100,36 €; v počte 322 daňových subjektov, z toho fyzické osoby 285 a právnické osoby 37.

U ostatných miestnych daní nie je zrejmý nárast u všetkých; klesol výnos dane za psa a dane za nevýherné automaty. Vyšší ako za uplynulé obdobie je výnos z dane za

užívanie verejného priestranstva a dane za ubytovanie. Pri plnení daňových príjmov za rok 2022 je teda možné konštatovať, že ich stabilným základom, ktorý aj za uplynulé obdobie má rastúci trend, je podielová daň zo štátneho rozpočtu. Predstavuje 80,65 % z celkových daňových príjmov mesta. Predstavuje aj významný podiel na celkových bežných príjmoch mesta – v roku 2022 to bolo 45,08 % v roku 2021 - 45,19 % a v roku 2020 - 45,10 %. Nedaňové príjmy zahŕňajú príjmy z podnikania a vlastníctva majetku a príjmy z administratívnych a iných poplatkov; ich plnenie bolo v roku 2022 nasledovné:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Z podnikania a vlastníctva majetku	926 656	1 484 963	1 484 964,60
Administratívne a iné poplatky	1 166 405	1 240 045	1 240 048,61
Úroky	100	0	0,00
Iné nedaňové príjmy	96 300	196 322	196 324,37

Významný nárast oproti minulému roku bol zaznamenaný u príjmov z podnikania a vlastníctva majetku ako aj u iných administratívnych poplatkov a iných poplatkov. Príjmy z podnikania - dividendy z účasti na majetku v iných spoločnostiach, konkrétne z akciovej spoločnosti Veolia Energia Brezno, a. s. mesto získalo vo výške 14 541,34 € (v roku 2021 - 22 208,28 €). Príjmy z prenajatých pozemkov dosiahlo mesto vo výške 1 137 200,11 € (v roku 2021 - 481 514,58 €), z toho najvyššie príjmy boli z prenájmu lesných a ostatných pozemkov vlastnej obchodnej spoločnosti LESY MESTA - 998 890 €. Mesto každoročne získava príjmy z prenajatých budov, priestorov a objektov – v roku 2022 to bolo 232 799,65 € a príjmy z prenajatých strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia vo výške 96 513 €. Ide o príjem z prenájmu tepelných zdrojov Veolia Energia Brezno a. s., pričom 60 000,00 EUR je mesto Brezno podľa platného dodatku ku zmluve povinné investovať späť do technologických zariadení na výrobu tepla.

V roku 2022 boli mestu poskytnuté transfery vo výške 5 905 832,09 €, v roku 2021 - 5 771 516,27 €. Rast príjmov z grantov a transferov je evidentný a je to pre mesto skvelá vizitka a ocenenie práce pri získavaní grantov a transferov. Najväčší objem z poskytnutých transferov predstavujú normatívne a nenormatívne finančné prostriedky určené najmä na financovanie školstva, avšak významný objem predstavujú aj transfery do oblasti sociálnej práce.

Kapitálové príjmy

Schválený rozpočet vlastných kapitálových príjmov (z predaja kapitálových aktív – pozemkov, budov a bytov) sa v priebehu roka upravoval na základe skutočne získaných výnosov z predaja majetku mesta a rovnako sa upravoval aj rozpočet kapitálových grantov a transferov:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Príjem z predaja majetku	2 200 000	972 744	972 745,08
Tuzemské kapitálové granty a transfery	11 408 646	4 113 385	4 113 383,54

(údaje sú uvedené v €)

V roku 2022 mesto získalo granty a transfery:

Poskytovateľ	Výška v €	Účel
Ministerstvo životného prostredia SR	347 118,60	Kompostáreň
Ministerstvo regionálneho rozvoja SR	272 330,98	Cyklotrasa C2, C5, C10
Nórske fondy	557 069,32	AS-klíma
Ministerstvo regionálneho rozvoja SR	9 057,89	Cyklotrasa Brezno - Valaská
Ministerstvo životného prostredia SR	97 528,61	Vodozádržné opatrenia
Ministerstvo poľnohospodárstva	304 502,08	Regenerácia vnútroblokov I. – ul. Malinovského
Ministerstvo poľnohospodárstva	218 764,60	Regenerácia vnútroblokov I. – ŠLN
Ministerstvo poľnohospodárstva	142 944,09	Regenerácia vnútroblokov I. – 9. mája pri kostole
Ministerstvo regionálneho rozvoja SR	77 004,95	Modernizácia zastávok
Banskobystrický samosprávny kraj	200 000,00	Obnova mestskej veže
Banskobystrický samosprávny kraj	353 702,83	Cyklodoprava ul. Švermova

Banskobystrický samosprávny kraj	49 095,64	Cyklodoprava ul. ČSA
Banskobystrický samosprávny kraj	42 459,00	ZPS a DS BOŽENKA – Dôstojná staroba
Ministerstvo regionálneho rozvoja SR	1 199 990,18	Multifunkčná športová hala Pionierska ul.
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu	100 000,00	Rekonštrukcia strechy ZŠ s MŠ KR Pionierska 4

VÝDAVKY

Čerpanie bežných výdavkov bolo prekročené oproti schválenému rozpočtu, naopak čerpanie kapitálových výdavkov rozpočtovanú úroveň, z dôvodu nedostatku zdrojov, nedosiahlo. V roku 2022 boli výdavky čerpané nasledovne:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť	%
Bežné výdavky	17 258 349	18 516 975	18 359 180,54	99,24
Kapitálové výdavky	16 951 666	6 426 587	5 102 606,35	99,96

v porovnaní s rokmi 2021 - 2018:

2021	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť	%
Bežné výdavky	14 617 461	16 466 888	16 341 680,87	99,24
Kapitálové výdavky	11 458 953	5 907 969	5 905 635,29	99,96
2020	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť	%
Bežné výdavky	15 542 278	15 293 236	15 182 726,55	99,28
Kapitálové výdavky	6 057 473	4 495 087	4 190 126,51	93,22
2019	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť	%
Bežné výdavky	13 891 139	15 710 712	15 589 320,75	99,23
Kapitálové výdavky	5 828 128	4 973 200	4 853 288,30	97,59
2018	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť	%
Bežné výdavky	11 114 655	14 165 434	14 070 411,82	99,33
Kapitálové výdavky	4 884 536	6 171 676	3 128 114,79	50,69

Rastúci je trend čerpania bežných výdavkov, ktorý sa za uplynulé obdobie nezastavil, naopak výrazne rastie (cca o 2 ml. €) a určite rásť bude najmä z dôvodu výrazného rastu cien, vysokej inflácie a z dôvodu legislatívnych zásahov – noviel

zákonov, ktoré majú vplyv na výdavkovú časť rozpočtu. Bežné výdavky boli v roku 2022 podľa ekonomickej rozpočtovej klasifikácie čerpané nasledovne:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť	% plnenia
Mzdy, platy, OON	7 065 847	7 418 467	7 385 402,08	99,55
Poistné a príspevky do poisťovní	2 749 237	2 797 329	2 791 720,85	99,80
Tovary a služby	3 864 825	4 293 242	4 180 656,44	97,38
Bežné transfery	3 479 528	3 941 461	3 934 928,29	99,83
Splácanie úrokov	98 912	66 476	66 472,88	100,00

V roku 2022 bol schválený rozpočet kapitálových výdavkov vo výške 16 951 666 €, tento rozpočet bol v rámci procesu schvaľovania zmien rozpočtu upravený na sumu 6 426 587 €. Skutočnosť čerpania kapitálových výdavkov bola 5 102 606,35 €. Nízke čerpanie kapitálových výdavkov – plánovaných investičných rozvojových programov sa opakuje – v roku 2021 bol schválený rozpočet kapitálových výdavkov vo výške 11 458 953 €, skutočnosť čerpania kapitálových výdavkov bola 5 905 635,29 €.

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Nákup pozemkov a nehmotných aktív	113 877	55 178	55 176,94
Nákup budov, objektov alebo ich častí	130 000	141 774	141 773,00
Nákup strojov, prístrojov a zariadení	1 427 809	321 544	297 565,89
Nákup dopr. prostriedkov	213 734	228 829	228 827,75
Projektová dokumentácia	742 516	389 970	389 964,20
Realizácia stavieb	13 799 005	4 239 226	2 939 233,69
Rekonštrukcie a modernizácia strojov a zariadení	99 190	109 504	109 503,14
Ostatné kapitálové výdavky	0	14 630	14 629,67
Kapitálové transfery	425 535	925 932	925 932,07
Kapitálové transfery - NO	0	289 363	289 362,60

Mesto k 31.12.2022 vykazuje nevyčerpané účelovo určené prostriedky poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie

alebo na základe osobitného predpisu. Nevyčerpané prostriedky dosiahli výšku 1 476 500,89 . Možno ich použiť v nasledujúcom rozpočtovom roku.

POHĽADÁVKY

Mesto za rok 2022 zaznamenalo zvýšenie stavu celkových pohľadávok. Prehľad vývoja pohľadávok za roky 2016 – 2021:

Rok	Pohľadávky celkom
2016	1 167 591
2017	1 202 759
2018	1 489 261
2019	1 364 462
2020	1 509 302
2021	1 418 092
2022	1 484 557

(

Priaznivé je, že mesto za rok 2022 zaznamenalo zníženie stavu celkových pohľadávok po lehote splatnosti, aj keď stav pohľadávok v lehote splatnosti sa zvýšil. Vývoj pohľadávok podľa lehoty splatnosti:

Rok	Pohľadávky v lehote splatnosti	Pohľadávky po lehote splatnosti
2016	172 730	861 994
2017	167 318	1 035 441
2018	164 619	1 324 642
2019	205 978	1 158 484
2020	185 532	1 323 770
2021	265 507	1 219 050

Vývoj daňových pohľadávok sa podarilo zastabilizovať, oproti minulému roku mierne klesli. V roku 2022 bolo celkovo začatých 625 exekučných daňových konaní, z toho bolo 360 bolo ukončených a 265 neukončených. Tiež bolo zriadených ďalších 94 záložných práv k nehnuteľnostiam daňových dlžníkov a 13 záložných práv bolo zrušených. Od júla 2022 mesto začalo uplatňovať nový inštitút vymáhania daňových nedoplatkov, a to daňové exekúcie zadržaním vodičského preukazu. Vývoj nedaňových pohľadávok nie je pozitívny - k 31.12.2022 dosiahli výšku 683 110,06 €. Nižšie boli v roku

2021 - 612 435,76 v roku 2020 581 571,62 aj v roku 2019, kedy dosiahli výšku 234 511,69 €.

ZÁVÄZKY

Mesto eviduje záväzky k 31.12.2022 v celkovej hodnote 8 592 328 € . Ide najmä o bankové dlhodobé úvery vo výške 3 104 207 €, ostatné dlhodobé záväzky vo výške 1 760 672 € , v tom splátky úveru ŠFRB vo výške 1 707 979 €. Narástli záväzky voči dodávateľom a dosiahli výšku 1 429 622 €, pričom do lehoty splatnosti eviduje mesto vo výške 1 144 791 € a záväzky po lehote splatnosti vo výške 284 831 €. Prehľad o návratných zdrojov financovania mesta so stavom k 31.12.2022:

Rok podpisu	Splatnosť	Schválená výška (EUR)	Účel	Zostatok ku koncu roku 2022
2009	2025		Reštrukturalizácia úveru	270 226,41
2005	2030	3 632 742,48	Zimný štadión	389 115,68
2009	2030	192 524,73	Hotel Ďumbier	47 872,95
2009	2029	2 100 000,00	Zimný štadión, Prestavba a nadstavba ZŠ P2 Rekonštrukcia námestia III. etapa	762 715,40
2018	2049	870 500,00	Dom seniorov a denný stacionár	766 981,24
2002	2032	337 183,83	nájomný dom - 23 bytov. MPČL	162 667,31
2007	2037	515 833,50	nájomný dom - 39 bytov. Nálepková	275 404,66
2018	2048	655 200,00	nájomný dom - 24 bytov. ŠLN	572 707,81
2018	2038	34 550,00	Technická vybavenosť - 24 bytov. ŠLN	27 660,90
2020	2021	900 000,00	Kontokorentný úver	0
2021	2025	2 000 000,00	Investičný úver	1 200 000,00
2020	2027	434 276,00	Návratná fin. výpomoc	434 276,00

SPOLU

4 909 628,36

HOSPODÁRENIE PRÍSPEVKOVEJ ORGANIZÁCIE

Mesto má zriadenú jednu príspevkovú organizáciu – Technické služby Brezno.

Mesto jej poskytlo príspevok na prevádzku a príspevok na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku:

2022	Bežný príspevok		Kapitálový príspevok	
	rozpočet	čerpanie	rozpočet	čerpanie
Technické služby	2 849 005,36	2 849 005,36	870 820,63	870 820,63

v porovnaní s rokmi 2021 a 2020:

2021	Bežný príspevok		Kapitálový príspevok	
	rozpočet	čerpanie	rozpočet	čerpanie
Technické služby	2 560 994,29	2 560 994,29	560 160,35	560 160,35
2020	Bežný príspevok		Kapitálový príspevok	
	rozpočet	čerpanie	rozpočet	čerpanie
Technické služby	2 204 437,59	2 204 437,59	428 403,89	428 403,89

V roku 2022 mesto poskytlo Technickým službám vyšší príspevok na prevádzku a vyšší príspevok na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku ako v minulých rokoch. Z hľadiska rozpočtu mesta ide o nemalé zdroje na zabezpečenie všetkých činností, ktoré uvedená príspevková organizácia vykonáva.. V roku 2022 ide o vysoké prekročenie nákladov oproti výnosom. Hospodárenie príspevkovej organizácie za hlavnú činnosť v roku 2022 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi:

	Technické služby - 2018	Technické služby - 2019	Technické služby - 2020	Technické služby - 2021	Technické služby - 2022
Náklady	4 103 784	4 411 478	3 820 843,83	4 233 832,25	4 941 514,62
Výnosy, v tom :	4 142 145	4 458 501	3 863 286,55	4 222 539,77	4 814 389,67
Výsledok hospodárenia (po zdanení)	38 360	46 995	42 442,72	- 11 292,48	- 127 124,95

Hospodárenie príspevkovej organizácie za podnikateľskú činnosť v roku 2022 :

	Technické služby - 2018	Technické služby - 2019	Technické služby - 2020	Technické služby - 2021	Technické služby - 2022
Náklady	477 680,46	498 692,03	431 883,70	621 153,39	708 291,09
Výnosy	482 291,51	499 193,46	436 195,05	634 822,72	685 227,65
Výsledok hospodárenia (po zdanení)	4 513,73	382,29	3 738,74	13 457,92	- 23 063,44

VÝSTAVBA A ROZVOJ MESTA

OBNOVA HOTELA ĎUMBIER

Mesto Brezno je vlastníkom hotela Ďumbier- V minulom roku realizovalo verejnú architektonickú súťaž návrhov „Rekonštrukcia hotela Ďumbier“. Účelom súťaže bolo nájsť na základe návrhu spracovateľa komplexnej rekonštrukcie hotela. Objekt pred desiatimi rokmi prenajalo súkromnému podnikateľovi, . po uplynutí desaťročnej nájomnej zmluvy v júli toho roku ho prevzalo do vlastných rúk a rozhodlo sa hotelu Ďumbier vrátiť život a noblesu akú si zaslúži a investovať do jeho obnovy.

Obnova vonkajších priestorov objektu - opravy podhľadu, nový náter strechy a obnovu poškodených omietok na uličných fasádach začala 22. septembra. Plánovaná je aj rekonštrukcia interiéru, revitalizácia nádvoria, ako i rozšírenie služieb hosťom. Práce na základe požiadaviek Krajského pamiatkového úradu v Banskej Bystrici boli realizované umelecko-remeselným spôsobom, pričom vybrané reliéfne prvky fasády sa robili pod dohľadom reštaurátora. Tak isto aj výsledné farebné riešenie je po vykonaní overovacej sondáže výsledkom rokovaní s pamiatkármi . Súčasne s obnovou fasády mesto obnovuje aj vybrané výplne okenných otvorov spolu s klampiarskymi výrobkami. Hotel Ďumbier ostal počas obnovy naďalej otvorený a vstup do reštaurácie je dočasne riešený z Námestia gen. M. R. Štefánika cez recepciu a kaviareň. V súčasnosti ponúka možnosť posedenia v kaviarni, k dispozícii je jedáleň s denným menu a Bistro, kde podávajú raňajky. Nakoľko disponuje unikátnou veľkou sálou, verejnosť ju môže využiť na organizovanie svadieb, stužkových, osláv, koncertov a rôzne vystúpenia.

MESTSKÁ ZVONICA ✨

Breznianska samospráva ešte v lete minulého roku začala s realizáciou projektu - Obnova mestskej veže. Jej útroby boli pred návštevníkmi dlhé roky neprístupné. To sa

však už tohto roku zmenilo. Po piatich rokoch prípravných a rekonštrukčných prác sme sa v jeseni dočkali jej sprístupnenia. Cieľom rozsiahlej rekonštrukcie veže bolo nielen zatraktívnenie tejto národnej kultúrnej pamiatky, ale predovšetkým zastabilizovanie jej stavebno-technického stavu. Súčasťou komplexnej obnovy v minulom roku bola výmena strechy vrátane rekonštrukcie krovu, stabilizácia konštrukčných prvkov, obnova fasád a vnútorných omietok, okien a dverí, . Tohto roku práce pokračovali úpravou vnútorných priestorov – ich adaptácia a vybavenie interiéru na nové využitie Prvé dve podlažia slúžia ako priestory turistického informačného centra. Na zvyšných troch sú expozície Horehronského múzea venované M. R. Štefánikovi a histórii mesta s bytom zvonára, ktorý ponúka podmanivé výhľady na panorámu mesta i jeho okolie. Obnovená pamiatka získala pôvodný historický vzhľad a rozšírila ponuku zaujímavostí a turistických služieb pre návštevníkov i obyvateľov mesta.

Architektonicko-historický a umelecko-historický výskum realizoval Mgr. L. Kürthy Projektovú dokumentáciu vypracoval Ing. arch. M. Marušinec, a Ing. arch. P. Ilanovský. Obnovu objektu realizovala firma Pamarch, s.r.o. Nitra. Náklady na rekonštrukciu dosiahli výšku osemstotisíc eur, pričom polovicou finančného nákladu - štyristotisíc eur prispel Banskobystrický samosprávny kraj.

VÝSTAVBA IHRISKA NA NÁBREŽÍ

Koncom leta začala výstavba inkluzívneho detského ihriska na nábreží Hrona vedľa nového pumptracku. Mesto na realizáciu tohto projektu získalo dotáciu z Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny vo výške 50 tisíc eur. Projekt bol vypracovaný ministerstvom a je určený pre desiatky miest a obcí na Slovensku. Ihrisko je koncom roka už takmer zrealizované. S témou veľkej lode sa hodí k nábrežiu Hrona. Líši sa od tých ostatných, ale pekne zapadne do skladačky všetkých okolitých detských hracích prvkov, ktoré mesto v tomto priestore za posledné roky vybudovalo.

Nepôjde o klasický detský park na nábreží Hrona, jednotlivé hracie prvky sú totiž konštrukčne aj dispozične riešené tak, aby sa na nich mohli plnohodnotne zahrať všetky deti bez ohľadu na ich psychické či fyzické schopnosti, hmotnosť, vek, národnosť, pohlavie, rasu, sociálny status či zdravotné postihnutie, čo je vlastne podstatou tohto typu verejného priestoru. Ihrisko bude nielen moderné a bezbariérové, ale aj ekologické. Je zhotovené z prírodných materiálov, vďaka čomu poskytne zdravé a bezpečné prostredie

OBNOVA MOSTA PRE PEŠÍCH

Začiatkom mája tohto roka radnica pristúpila ku komplexnej obnove mosta pre peších na starom Mazorníku, ktorý je súčasťou chodníka spájajúceho centrum mesta s najväčším breznianskym sídliskom. Dôvodom bol jeho nevyhovujúci technický stav, ktorý po rokoch chátrania predstavoval bezpečnostné riziko pre chodcov. Rozsiahla rekonštrukcia spočívala v demontáži pôvodného mostného telesa, reprofilácii betónových konštrukcií na oboch brehoch malého vodného toku Mazorník a následnom položení novej lávky s príslušným bezpečnostným zábradlím. Na jej opravu breznianska samospráva získala peniaze z Európskeho fondu regionálneho rozvoja vo výške takmer 100 tisíc eur, ktoré sú oprávnenými výdavkami aktuálne prebiehajúceho projektu Cyklotrasy C2, C5, C10. Tá už v októbri kompletne prepojila mestské časti Vrchdolinka a Mazorníkovo s centrom Brezna a umožnila tak chodcom a cyklistom bezpečný prístup do mesta prostredníctvom nemotorovej dopravy.

OBNOVA MATERSKÝCH ŠKÔL

Materskú školu na Ulici Boženy Němcovej mesto čiastočne zrenovovalo pred štyrmi rokmi. Rekonštrukcia sa týkala vynovenia interiéru, ako aj zateplenia strechy v úrovni stropu nad druhým nadzemným podlažím, vymenili sa dažďové žľaby a zvody. Súčasťou tohtoročnej rekonštrukcie bola hlavne výmena okien a dverí, radiátorov, zateplenie stien. Kompletnou rekonštrukciou prešla aj plynová kotolňa, všetko za účelom

zvýšenia energetickej účinnosti budovy. Z finančných prostriedkov Základnej školy Pionierska 2 mesto kompletne vymaľovalo triedy, upravilo priestory v suteréne, opravilo kanalizáciu v priestore pre upratovačku, záhradný altánok, pribudli tiež nové dvere a zárubne na chodbe. V decembri bola rekonštrukcia ukončená a deti sa mohli vrátiť do svojej škôlky.

Materská škola na Hradbách bol doteraz jediná škôlka v Brezne, kde sa ešte neuskutočnila rekonštrukcia vnútorných priestorov. To sa však rozhodnutím mesta už zmenilo. Samospráva sa z vlastného rozpočtu pustila do renovácie interiéru. Vymenili sa staré rozvody, ako aj rozvody kanalizácie a vody. Bola realizovaná aj kompletná rekonštrukcia priestorov detských kúpeľničiek, hygienických priestorov personálu vrátane nových rozvodov a obkladov, výmena dverí a vymaľovanie priestorov. Súčasťou prác v exteriéri bola aj výmena okien, zateplenie stien, strechy, a to za účelom zvýšenia energetickej účinnosti budovy.

NOVÉ DETSKÉ IHRISKO LEGIONÁRIK

V utorok 16. augusta otvoril majiteľ Legia Fitness v areáli futbalového ihriska na Ulici Fraňa Kráľa . Branislav Katreniak druhú časť nového vonkajšieho detského ihriska Legionárik. Prvú časť ihriska už deti využívali niekoľko rokov. Na

slávnostnom otvorení ihriska sa zúčastnil aj primátor mesta, ktorý poprial tomuto úspešnému a obľúbenému športovému centru veľa návštevníkov. Aj vďaka spolupráci s mestom vznikol v Brezne v roku 2018 tento výnimočný projekt pre športovcov LEGIA fitness. Dnes navštevujú fitness centrum stovky ľudí.

PUMPTRACK NA NÁBREŽÍ

Na nábreží Hrona, pri dopravnom ihrisku, plánovalo mesto vybudovať kúpalisko. Od tohto zámeru však pre vysoké finančné náklady ešte vlani ustúpilo. Nevyužívané priestranstvo ohradené plechovým plotom, kedysi sklad technických služieb, dostalo druhú šancu. Špeciálne upravená plocha, inšpirovaná švajčiarskou technológiou udržateľnosti, od jesene tohto roku slúži bikerom, skateboardistom a inline korčuliarom. Autorom a dizajnérom breznianskeho pumptracku je profesionálny český jazdec Hugo Rebenek. Športovisko je rozdelené na dve časti. Menší okruh je určený pre cieľovú skupinu 3 až 12 rokov, väčší je k dispozícii pre deti od 10 rokov a dospelých. Pomenovanie športového areálu PUMPTRACK je založený na princípe „pumpovania“, kedy jazdec mení ťažisko tela striedaním tlaku na predné a zadné koleso. Od jesene je priestor k dispozícii deťom a mládeži a tá ho plne využíva. Denne je tam množstvo cyklistov a kolebežkárov.

NOVÉ MULTIFUNKČNÉ IHRISKO

Ihrisko pri základnej škole na Mazorníku vzniklo na podnet obyvateľov. Počas verejnej diskusie k projektu futbalového ihriska, ktorý tam mesto plánovalo realizovať, sa k tomuto vyslovili negatívne. Navrhli radšej výstavbu iného menšieho multifunkčného ihriska a mesto ich návrh akceptovalo. Do revitalizácie chátrajúceho športoviska mesto tohto roku investovalo viac ako 380 tisíc eur, pričom polovicu z tejto sumy získalo z Fondu na podporu športu. Vo vynovenom areáli si okrem atlétov a korčuliarov prídu na svoje aj fanúšikovia fitnes, futbalu či iných loptových hier. Disponuje totiž nielen bežeckými dráhami a inline okruhom, ale aj multifunkčným ihriskom, basketbalovou a volejbalovou hracou plochou, skokanským sektorom a fitnes mobiliárom. Moderné viacúčelové športovisko, ktoré v polovici októbra otvoril

olympijský víťaz Matej Tóth, môžu využívať nielen žiaci a pedagógovia mazorníckej školy, ale aj široká verejnosť.

VÝSTAVBA BYTOV V LOKALITE KASÁRNE

Najväčšia výstavba bytov aj tohto roku pokračuje v lukratívnej lokalite Kasárne. Developer Istrofinal a. s. tu pripravil veľkorysý projekt bytovej výstavby. V júli 2021 začali s výstavbou dvoch bytových domov E a F, v ktorých nájde svoje ubytovanie 72

majiteľov. Ich výstavba bola ukončená tohto roku. Jednoizbové byty sa tu predávajú za cenu od 78 600 euro, dvojizbové byty 125 tisíc eur. Koncom roka sú už všetky byty v týchto dvoch bytových domoch predané.

Na jar tohto roku začala výstavba komfortnej rezidencie Gemini I. , ktorá patrí k najluxusnejším objektom. Premyslená architektúra, útulné dispozície bytov, súkromný zelený areál s ihriskom a workout zónou. Ideálne bývanie v centre mesta. Gemini I ponúka rôzne varianty bytov a dispozícií, ktoré oslovia aj náročného zákazníka. Záujemcovia si môžu byty vybrať podľa potrieb – od 1-izbových s predzáhradkou, po 4-izbové byty s rozľahlými strešnými terasami. Ale je to aj najdrahšie bývanie. Cena jednoizbového bytu je v ponuke za 95 tisíc eur, dvojizbového 125 - 135 a trojizbový byt ponúkajú za 149 tisíc. Výstavbu luxusného objektu plánujú ukončiť v roku 2023. V máji tohto roku spustili výstavbu bytového domu C, plánujú ho ukončiť už koncom budúceho roka. Byty budú odovzdané novým majiteľom so štandardným zariadením – podlahy, bezpečnostné vstupné dvere,

interiérové dvere, podlahy, zárubne, dlažba v kúpeľni a WC, sanita v kúpeľni a WC. V areáli bývalých kasární v súčasnosti prebieha aj individuálna bytová výstavba. Za posledné dva roky tu vyrástli desiatky rodinných domov.

Istrofinal a. s , majiteľ areálu bývalých kasární, umožnil aj súkromným podnikateľom postaviť si tu prevádzky. Za obchodným centrom S 1 bola otvorená tohto roku aj nová autoumyvárka. Súkromný podnikateľ tu vybudoval aj veľký pneuservis.

FUTBALOVÉ IHRISKO

Koncom mája minulého roka mesto zhotoviteľovi odovzdalo stavbu futbalového ihriska s umelou trávou v lokalite Banisko pri Kauflande. Tohto roku v júni bola jeho výstavba ukončená. Futbalové ihrisko s umelou trávou spĺňa parametre FIFA QUALITY PRO (FIFA **). Hlavným cieľom projektu, na ktorý mesto získalo dotáciu viac ako pol milióna eur zo Slovenského futbalového zväzu, je zapojiť deti a mládež do športovej činnosti a vytvoriť čo najlepšie podmienky pre ich rozvoj. Tréningové ihrisko s príslušným zázemím môžu vďaka umelému povrchu využívať celoročne a to nielen futbalisti FK Brezno, ale aj žiaci základných škôl a všetci nadšenci športu. Nové tréningové ihrisko má rozmery 105 m x 68 metrov. Výstavba bola financovaná z dotácií a z vlastných zdrojov. Slovenský futbalový zväz podporil projekt sumou 500-tisíc eur vyčlenených z prostriedkov štátneho rozpočtu.

NÁJOMNÉ BYTY

V minulom roku začala realizácia najväčšieho projektu v oblasti nájomného bývania v Brezne za posledných 25 rokov. - výstavba nového bytového domu na Ulici MPČL na Mazorníkove. Objekt s 96 nájomnými bytmi bude pozostávať z 10 jednoizbových, 42 dvojizbových, 37 trojizbových a 7 štvorizbových bytov stredného štandardu určených najmä pre mladé rodiny a ľudí, ktorí hľadajú cenovo dostupné bývanie. . V decembri 2021 však práce na stavbe samospráva bola nútená pozastaviť. Dôvodom boli nevhodné klimatické podmienky a následne na to v jarných mesiacoch 2022 výstavbu zasiahlo enormné navýšenie cien stavebných materiálov a problémy so zabezpečením dodávok materiálu. Keďže na uvedené dielo naše mesto získalo podporu vo forme dotácií a úveru, bolo potrebné absolvovať rokovania na ministerstve dopravy a výstavby, Štátnom fonde rozvoja bývania, Úrade pre verejné obstarávanie so žiadosťou o usmernenie, akým spôsobom pokračovať vo výstavbe. Až zmenou legislatívy v júli tohto roku bolo možné ceny v zmluve upraviť. Po vypracovaní dodatku k zmluve bolo možné pokračovať v stavbe.

KOMPOSTÁREŇ

Medzi jeden z najväčších projektov tohto roka patrí spustenie výstavby mestskej kompostárne, na ktorú radnica dostala nenávratný finančný príspevok vo výške viac ako 2,4 milióna eur z rezortu životného prostredia. Snahou mesta je v súlade s platnou legislatívou zabezpečiť dôslednú separáciu biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu a jeho následné ekologické spracovanie. Proces výroby kompostu bude prebiehať pomocou moderných technológií v uzavretom areáli za betonárkou na starom Mazorníku, ktorý je dostatočne vzdialený od najbližšej obytnej zóny.

REKONŠTRUKCIA RÁZUSOVEJ ULICE

Samotný projekt obnovy Rázusovej ulice mesto Brezno spustilo v minulom roku na konci augusta. Ukončenie bolo pôvodne naplánované na záver septembra tohto roku, ale vzhľadom na zložitosť výkopov pre nesprávne uloženie jestvujúcej sieťovej infraštruktúry zhotoviteľ tento termín nestihol. Rekonštrukcia Rázusovej ulice v historickom centre mesta preto bude pokračovať aj v budúcom roku. Doposiaľ sa podarilo obnoviť tri zo štyroch úsekov vrátane častí hotového chodníka, ktoré mesto reklamovalo kvôli nedodržaniu princípu bezbariérovosti. K demontáži povrchových vrstiev existujúceho chodníka, následnému osadeniu dažďovej kanalizácie a pokládke dlažby v poslednom úseku od Šrámkovej ulice po námestie tak dôjde až v roku 2023.

MIESTNE KOMUNIKÁCIE

Aj počas uplynulých dvanástich mesiacov sa v Brezne realizovali opravy najpoškodenejších úsekov ciest a chodníkov. Nových asfaltových povrchov sa dočkali obyvatelia ulíc 9. mája, Dr. Clementisa, Krčulova, Rázusova, Glianska, Malinovského, Sládkovičova, NDH, Potočná, Nálepková, Tehelňa, Poľná a Cesta osloboditeľov, ale aj chodci na Baldovskom moste či škôlkari v areáloch miestnych materských škôl. Banskobystrická župa obnovila cesty vo svojej správe na Švermovej ulici, Ceste osloboditeľov a Fraňa Kráľa, ale aj chodníky na Ulici ČSA a Švermova. Opravou prešli tiež poľné cesty v rôznych častiach mesta, ktoré poškodili intenzívne dažde.

HASIČSKÁ ZBROJNICA

Podmienky na výkon činnosti Dobrovoľného hasičského zboru mesta sa výrazne zlepšili po tom, ako brezniansky magistrát pristúpil k rekonštrukcii budovy na Sekurisovej ulici, ktorá svojou veľkosťou aj umiestnením najlepšie vyhovovala podmienkam dobrovoľných hasičov. Tí doposiaľ sídlili na viacerých miestach v rámci

Brezna, takže zjednotenie priestorov zásadným spôsobom posilnilo ich akcieschopnosť. Zbrojnica, ktorú získali do užívania koncom mája, je vhodná na garážovanie mobilnej hasičskej techniky, uskladnenie a údržbu prostriedkov požiarnej ochrany, k dispozícii majú dennú miestnosť, šatňu aj nové hygienické zariadenie.

ZA ZELENÉ MESTO

S cieľom zapájať Brežňanov do zveľaďovania prostredia, v ktorom žijú, miestna samospráva aj v uplynulom roku pokračovala v úspešných projektoch Spoločne za zelené mesto a Strom do domu. Novou výsadbou trvaliek, kríkov, stromov či úpravou zelených plôch si tak samotní obyvatelia bytových aj rodinných domov opäť mohli vytvoriť estetickéjšie a predovšetkým zdravšie prostredie pre svoj život. Od mesta na základe žiadosti získali rastliny a záhradky si upravili svojpomocne, Rodinné domy si mohli požiadať o ovocné stromy a vysadiť ich do vlastnej záhrady.

ŠPECIÁLNE KOŠE PRE PSÍČKAROV

Desať kusov plastových nádob na psie exkrementy rozmiestnili Technické služby Brezno v závere roka do najviac frekventovaných psíčkarských zón v meste. Špeciálne 50-litrové nádoby sú vybavené klapkou proti šíreniu zápachu a uzamykateľným zásobníkom s hygienickými vrecúškami na zber zvieracích výkalov. Samospráva tak vyšla v ústrety majiteľom psov, ktorí sú počas venčenia povinní odstraňovať exkrementy svojich domácich miláčikov z verejného priestranstva. Doposiaľ ich mohli vhadzovať do zberných nádob na bežný komunálny odpad, čo môžu robiť aj naďalej, no po novom im k tejto možnosti pribudla ďalšia alternatíva.

NOVÉ LAVIČKY

Počas tohto roka zamestnanci technických služieb nainštalovali takmer štyri desiatky nových štýlových lavičiek v rôznych častiach mesta. Vyznačujú sa nielen

trendovým vzhľadom, ale aj kvalitným prevedením a trvácnosťou použitých materiálov. Sú totiž vyrobené z jatoby, exotickej dreveniny známej ako brazílska čerešňa, ktorá pochádza zo subtropických lesov južnej a strednej Ameriky. Jej drevo je veľmi tvrdé, vďaka čomu je vysoko odolné voči hnilobe, plesniam, hubám, hmyzu a dokonca aj vandalom. Samospráva už avizovala, že postupne bude dokupovať ďalšie a v rámci mesta ich bude umiestňovať podľa požiadaviek obyvateľov.

SOCHA UJA LIBIČA

Investície do rozvoja oddychovo-rekreačnej zóny na Banisku pokračovali aj v roku 2022. Okrem navýšenia počtu obyvateľov zvernice a zväčšenia jej výmery o takmer polovicu došlo k ďalšej revitalizácii historického ovocného sadu, výstavbe altánkov, osadeniu náučných tabúl, interaktívnych prvkov, drevených sôch permoníkov, ako aj otvoreniu včelárskeho chodníka. Udalosťou roka v týchto končinách sa stalo odhalenie sochy miestneho studničkára uja Libiča, ktorý počas svojho života vybudoval desiatky prameňov v okolí Brezna a príkladne sa o studničky staral. Mesto mu takto vzdalo hold a zároveň zverejnilo mapu všetkých jeho studničiek.

SOLÁRNE LAMPY

Popri odstraňovaní porúch na verejnom osvetlení Technické služby v priebehu minulého roka pokračovali aj v rozširovaní siete pouličných lúč o nové svetelné body. V odľahlých častiach mesta, kde je technicky aj ekonomicky náročné vytvoriť novú elektrickú prípojku, postupne inštalujú solárne LED svietidlá s otočným fotovoltickým panelom a diaľkovým ovládaním na nastavovanie intenzity svetla. V lokalitách ako Rohozná, Podkoreňová, Jelšová, Hilboká a Lúčna už nový typ lúč prispieva k zlepšeniu bezpečnosti obyvateľov v nočných hodinách, ďalšie budú osádzať podľa potreby. Celkovo ich má na území mesta pribudnúť takmer päťdesiat.

POMNÍKY HRDINOV

Breznianska radnica sa tohto roku uchádzala o dotáciu určenú na rozvoj cestovného ruchu v rámci regiónu a bola úspešná. Vďaka finančnej podpore Banskobystrického samosprávneho kraja sa jej podarilo obnoviť Pomník padlých v druhej svetovej vojne (Ruža), ktorý je súčasťou komentovanej prehliadky pamiatkovej zóny mesta a zároveň je zaradený do Ústredného zoznamu národných kultúrnych pamiatok Slovenska. Okrem toho sa podarilo zreštaurovať aj poškodený podstavec sochy generála Milana Rastislava Štefánika v centrálnej časti námestia a obnoviť hrob príslušníkov ozbrojených síl rumunskej armády z čias druhej svetovej vojny.

ALTÁNKY PRE AKTÍVNY ODDYCH

Lesy mesta Brezno pokračovali v budovaní drevených prístreškov v atraktívnych lokalitách v okolí mesta. Slúžiť majú na odpočinok počas prechádzok, spoločnú opekačku alebo ako útočisko pred dažďom či horúčavami. Doposiaľ ich vzniklo 13 a to v časti Zubák pri chate v poľesí Michalová, v Ježovej, Kabátovej, Chamarovej, na Rúrach, Brezinkách, Kyslej, v Laznej, na Skalke, v lokalite Bachláč nad obcou Jarabá a od tohto roku aj na Banisku pri obore a historickom sade vrátane núdzovej turistickej útulne v sedle za Lenivou na Čertovici. Ich okolie je udržiavané, pri väčšine sa nachádzajú zabezpečené ohniská, odpadkové koše aj drevené lavičky.

DOPRAVA

SIEŤ CYKLOTRÁS

Zlepšenie cyklistickej infraštruktúry je jednou z priorít breznianskej radnice. Budovaním kvalitných cyklotrás a adekvátneho zázemia totiž nielenže podporuje ekologické formy dopravy, ale zároveň prispieva k rozvoju miestneho turizmu. Tohto

roku mesto dokončilo výstavbu spoločných chodníkov pre peších aj cyklistov na Mazorníkove, ČSA a Švermovej ulici vrátane nového osvetlenia. Napreduje tiež v realizácii cyklotrasy C2, C5, C10, ktorá prepája Čierny Balog s centrom mesta. Rovnako pokračuje vo výstavbe úseku Brezno – Valaská.

Súčasťou novovznikajúcej siete cyklotrás je už aj päť uzamykateľných prístreškov na odkladanie bicyklov. Nachádzajú sa na piatich miestach; pri Banisku, na Ferrate pred Valaskou, na Nábřeží dukelských hrdinov pri minigolfe, na dopravnom ihrisku na Hronskej ulici a na Šrámkovej ulici oproti Technickým službám.

CYKLOTRAILY

Vďaka partii miestnych nadšencov a technickej podpore mesta vznikli v oblúbenej lokalite nad Breznom prvé dva oficiálne traily. Ide o upravené jednosmerné cyklochodníky v náročnom lesnom teréne, ktoré sú určené predovšetkým pre skúsených jazdcov. Prvý vedie od najvyššie postaveného vysielача (Diel) smerom nad nemocnicu a meria viac ako kilometer. Druhý trail má dĺžku 1,6 kilometra a vedie spod toho istého vysielача smerom do Laznej. Projekt má prispieť k ďalšiemu rozvoju cestovného ruchu v podobe nových možností rekreácie a zábavy pre široké spektrum cyklistov a to aj vďaka veľmi dobrej dostupnosti priamo z mesta.

MODERNIZÁCIA ZASTÁVOK

K zlepšovaniu kvality cestovania mestskou hromadnou dopravou systematicky prispieva aj breznianska radnica. Pred dvoma rokmi sa jej podarilo zmodernizovať autobusové zastávky na Mazorníkove a tohto roku k nim pribudli dizajnové podobné prístrešky aj na Švermovej ulici, ŠLN a v Podkoreňovej. Postupnou obnovou zastávok MHD sa miestna samospráva snaží zvýšiť nielen kultúru a kvalitu cestovania, ale aj bezpečnosť cestujúcich a ostatných účastníkov cestnej premávky. Počas stavebnej

sezóny nového roka plánuje v tejto činnosti pokračovať a to v mestskej časti Rohozná - Zubrík a na Novej ulici na Mazorníku.

VÝSTAVBA OBCHVATU MESTA

V septembri 2020 sa v Brezne podarilo spustiť realizáciu druhej etapy obchvatu, ktorý má z centra mesta odkloniť tranzitnú dopravu smerujúcu do Tisovca a Rimavskej Soboty. Výstavba druhého úseku, ktorý je dlhý 1 600 metrov, bola pôvodne naplánovaná na obdobie 30 mesiacov. Všetko však skomplikovala pandémia a nečakaný problém so zosuvom pôdy. Práve z dôvodu nevyhnutných zmien technického riešenia zhotoviteľ požiadal o predĺženie lehoty výstavby o viac ako štyri mesiace. Pre zosuv svahu sa teda práce na výstavbe druhej etapy obchvatu Brezna predĺžia o 160 dní až do konca augusta budúceho roka. Masívny zosuv svahu v trase budovanej cesty na Jamách spôsobil aj nárast ceny do výšky takmer 100 percent. Zosuv bol dlhý takmer 500 metrov, ohrozoval aj prevádzky, ktoré boli pod staveniskom, respektíve zastavené územie pod cestou. Ak sa dovtedy nič nečakané nestane, ďalšia časť obchvatu by mohla stáť už v lete budúceho roka. Súčasne prebieha príprava na výstavbu poslednej etapy, ktorá by úplne odklonila tranzitnú dopravu z centra Brezna.

MOST NA KUZMÁNYHO ULICI

Po niekoľkých mesiacoch dopravných obmedzení a obchádzok Slovenská správa ciest pred tohtoročnými Vianocami otvorila zrekonštruovaný cestný most ponad rieku Hron na Kuzmányho ulici. Pôvodný bol už v havarijnom stave, preto vlani v júli pristúpili k jeho zbúraníu a výstavbe nového. Zatiaľ čo motorová doprava bola kompletne presmerovaná na Baldovský most a Staničnú ulicu, chodci a cyklisti sa na druhý breh Hrona dostali aj cez železnú lavicu spájajúcu Čipkovo nábrežie s Lichardovou ulicou. Samospráva ju počas trvania stavebných prác obnovila a udržiavala.

ODSTAVNÉ PLOCHY

Tlak na zvyšovanie kapacít statickej dopravy je enormný, no priestorové možnosti samospráv sú značne obmedzené. Aj napriek týmto limitom mesto pristupuje k riešeniu parkovacej otázky aktívne a pomerne pružne sa mu darí reagovať na požiadavky motoristov. Aj tohto roku pokračovalo v rozširovaní a rekonštruovaní odstavných plôch na uliciach Hradby, 9. mája, Fraňa Kráľa, Krčulova, ŠLN, Nálepková. Nové parkoviská sú vybudované zo zatrávňovacích tvárnic, ktoré zabezpečujú dostatočný odvod zrážkovej vody, a sú tak vhodnou ekologickou alternatívou pre spevnenie veľkých plôch. Na najväčšom breznianskom sídlisku Mazorníkovo počas tohtoročnej stavebnej sezóny vzniklo nové parkovisko pre tri desiatky vozidiel. Na Budovateľskej ulici v blízkosti garáží ho na nevyužívanej trávinatej ploche vybudovali Technické služby Brezno, ktoré vyhrali verejnú súťaž na zhotoviteľa stavby. Spevnená plocha pozostáva zo zatrávňovacích tvárnic, ktoré na rozdiel od nepriepustných povrchov zabezpečujú dostatočné absorbovanie zrážkovej vody, čím je čiastočne zachovaná aj vodozadržná funkcia zabratých zelených plôch. Súčasťou stavby je aj dažďová kanalizácia vrátane odlučovača ropných látok a nová asfaltová prístupová cesta.

AKTIVITY FIRIEM A ORGANIZÁCIÍ

ZÁVOD HARMANEC-KUVERT

Závod Harmanec – Kuvert Brezno, ktorý je už 15 rokov súčasťou holdingu ECO – INVESTMENT a.s. vyrába v súčasnosti najmä papierové obálky. Ich ročná produkcia je viac ako 1, 7 miliardy kusov (6 mil. kusov denne) a v segmente je stredoeurópskym lídrom. ECO-INVESTMENT, a.s. je česko-slovenský priemyselnno-investičný holding, ktorý pokrýva dlhodobé investície v rámci celej Európy. Hlavnými oblasťami investícií sú výroba celulózy a papiera, energetika, spracovanie mäsa, reality a telekomunikácie.

Od jeho založenia je holding prítomný vo viacerých charitatívnych projektoch v oblasti zdravotníctva, vzdelania, kultúry a športu.

Spoločnosť Harmanec-Kuvert v Bujakove v októbri otvorila nový sklad surovín. Realizáciou projektu sa celková výroba papierových tašiek postupne zvýši zo súčasných 100 miliónov kusov za rok na 500 až 550 miliónov kusov za rok a k súčasným štyrom strojom pribudne ďalších šesť moderných vysokovýkonných. Počet zamestnancov sa zvýši na viac ako 300. Papierové tašky spoločnosť začala vyrábať v roku 2019. Spustenie novej prevádzky bolo odpoveďou na silnejúci dopyt zákazníkov a predajcov po ekologických formách obalových materiálov, ktoré postupne nahrádzajú neekologické plastové tašky. Mnohonásobné zvýšenie výroby prinesie do regiónu desiatky nových pracovných miest. Harmanec-Kuvert ukončil druhú etapu modernizácie výroby, ktorá je postupne rozdelená do roku 2024, a na ploche 2400 m² postavil nový sklad surovín. Od roku 2003, kedy vytvorili Joint – Venture s nemeckým Mayer – Kuvert, do podniku investovali takmer 50 miliónov eur. Investičné náklady na realizáciu ďalšej etapy si vyžiadali 30 miliónov. eur.. Realizácia projektu poskytne miestnym obyvateľom živobytie na ďalšie desaťročia. Mnohonásobné zvýšenie výroby prinesie do tohto ťažko skúšaného regiónu desiatky nových pracovných miest. V ekológii, papieri a systéme recyklácie vidia budúcnosť. Energetickú náročnosť znížili o polovicu už pred desiatimi rokmi. Papierové tašky nepoputujú len na slovenský či český trh. Musia dovážať aj do Anglicka, Francúzska či Belgicka. Problém nemajú ani s obsadením pracovných miest. Od rozšírenia prevádzky neodradila vedenie závodu ani energetická kríza, ktorá zasiahla aj Harmanec-Kuvert, ale v oveľa menšej miere. Problém riešili už pred desiatimi rokmi, keď znížili energetickú náročnosť o polovicu

HOTEL ĎUMBIER

Jednou z najväčších dominánt vo vlastníctve mesta je hotel Ďumbier. V júli roku 2012 bola zrušená spoločnosť *Gastro Ďumbier* so stopercentnou účasťou mesta, ktorá poskytovala stravovanie v mestskom objekte. Ubytovanie už táto spoločnosť neposkytovala od roku 2009, no napriek tomu bola v strate. To bol dôvod, prečo sa mesto rozhodlo objekt mestského hotela Ďumbier prenajať. Na základe verejnej súťaže ho získala do nájmu Spoločnosť *FUNNY*. Zrekonštruovala vstupnú časť do hotela vrátane recepcie, kaviarne a sociálnych zariadení a jedálne. Mesto čakalo na uplynutie desaťročnej nájomnej zmluvy a objekt v júli prevzalo opäť do vlastných rúk. Na budove sa však už podpísal zub času a tak začala aj rekonštrukcia so zachovaním historického rázu.

Aj keď je objekt v zlom stave, mesto v polovici augusta otvorilo prevádzku. Vytvorilo 20 pracovných miest, a to v profesiách kuchár, pomocná sila v kuchyni, chyžná/upratovačka, čašníci, recepčné, skladníčka, údržbár, prevádzkar. Vykonali sa nutné opravy v jednotlivých strediskách. Asi za šesť týždňov sa kompletne vyčistili a vydezinfikovali priestory, vymaľovali odbytové strediská, 1. poschodie ubytovacej časti, urobili sa nutné opravy elektroinštalácií, vodoinštalácií. Otvorili všetky strediská – jedáleň, kaviareň, aj bistro, taktiež kuchyňu, ktorú kompletne zariadili novým gastro zariadením. Hotel disponuje unikátnou veľkou sálou tak začal organizovať svadby, stužkové, oslavy, koncerty a rôzne vystúpenia. Vedúca hotela Ďumbier je Janka Betková.